

Lausunto

23.06.2022

Asia: VN/6436/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain muuttamisesta ja turvallisuusselvityslain 19 §:n muuttamisesta turvauhkiin varautumiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintävirasto on osallistunut lausuttavana olevan hallituksen esityksen valmisteluun työ- ja elinkeinoministeriön johdolla toimineen turvauhkatyöryhmän jäsenenä ja kannattaa sen ehdotuksia.

Vaarallisten aineiden kuljetusta koskevan sääntelyn huomioiminen

Liikenne- ja viestintävirastolla on ollut tilaisuus kommentoida työ- ja elinkeinoministeriön johdolla toimineen turvauhkatyöryhmän työtä. Esitys sivuaa myös vaarallisten aineiden kuljetusta, jota koskevan lain kokonaisuudistus on parhaillaan eduskunnassa käsiteltävänä (HE 220/2021 vp). Työryhmän näkemyksenä on ollut, että vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvien turvatoimien osalta tarvittavat päivitykset voidaan toteuttaa uuden vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettavan lain antamisen jälkeen.

Kyberturvallisuuskeskus ja sen tehtävät

Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskuksen tehtävistä säädetään Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 3 §:ssä sekä sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa (917/2014, jäljempänä SVPL). Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskus palvelee koko suomalaista yhteiskuntaa luottamuksen kasvattamisessa ja tietoturvallisuuden edistämisessä. Kyberturvallisuuskeskuksen toiminnassa yhdistyvät erilaiset tietojärjestelmien ja -liikenteen turvallisuusviranomaistehtävät ja tietoturvayhteyspisteenä toimiminen. Kyberturvallisuuskeskuksen

yhtenä pääasiallisista tehtävistä on valvoa SVPL:n tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvien velvoitteiden noudattamista.

Kyberturvallisuuskeskuksen tehtäviä on viime vuosina laajennettu koskemaan myös muuta kuin teleyritysten ja viestinnän välittäjien tietoturvallisuutta. Kyberturvallisuuskeskus tukee ja neuvoo viranomaisia ja yrityksiä yhteiskunnan eri sektoreilla. Kyberturvallisuuskeskuksen toiminnan keskiössä on tietoturvaloukkausten ja -häiriöiden selvittäminen ja ennaltaehkäiseminen. Tähän työhön liittyy vahvasti kyberturvallisuuden kansallisen tilannekuvan ylläpito. Tietoturvaloukkausten ehkäiseminen ja yhteisen tilannekuvan ylläpitäminen edellyttävät, että Kyberturvallisuuskeskus saa joko vapaaehtoisesti tai sääntelyyn perustuvia ilmoituksia tietoturvaloukkauksista ja -häiriöistä. Saatujen ilmoitusten lisäksi Kyberturvallisuuskeskuksen kansainväliset verkostot ovat merkittävässä asemassa tilannekuvan ylläpitämiseksi.

Kyberturvallisuuden huomioiminen turvauhkien yhteydessä

Liikenne- ja viestintävirasto pitää hyvänä, että luonnos hallituksen esitykseksi huomioi myös selkeästi kyberturvallisuusnäkökulman lain tarkoittamien turvauhkien yhteydessä.

Turvauhkiin varautumisessa ehdotettu laki perustuu riskiperusteiseen lähestymistapaan, jossa keskiössä on ennen kaikkea turvauhkien ennaltaehkäisyyn pyrkiminen. Liikenne- ja viestintävirasto katsoo, että kyberturvallisuuden näkökulmasta uhkien etukäteen tapahtuva tunnistaminen sekä niiden muodostamien riskien mahdollisimman hyvä rajoittaminen riskienhallinnan keinoin on oikea lähestymistapa. Tämä lähestymistapa ottaa myös huomioon suuren vaihtelun lain tarkoittamien toiminnanharjoittajien koossa sekä näiden käytettävissä olevien kyberturvallisuusresurssien osalta.

Lakiesityksen 12 a § kokoaa yhteen kyberturvallisuuden kannalta oleelliset keinot turvauhkiin varautumiseksi. Ehdotettu pykälä huomioi Liikenne- ja viestintäviraston näkemyksen mukaan riittävän teknologianeutraalisti kyberturvallisuuden kannalta oleelliset asiat lain soveltamisalan yhteydessä.

Ehdotetun lain 21 § antaa mahdollisuuden säätää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin toimenpiteistä turvauhkiin varautumiseksi. Liikenne- ja viestintävirasto pitää hyvänä, että tämä antaa mahdollisuuden tarkentaa myös kyberturvallisuuden osalta prosessien ohjaukseen ja valvontaan tarvittavien tieto- ja automaatiojärjestelmien suunnitteluun, rakentamiseen, ylläpitoon sekä sijoittamiseen liittyviä vaatimuksia.

Ehdotettu hallituksen esitys ei sisällä voimassa olevan lain 115 § koskevia muutoksia. Tältä osin Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (HE-luonnoksessa myös Tukes) valvoo edelleen tämän lain

noudattamista. Esityksen 27 a § määrittelee Tukesin vastuulle myös prosessien ohjaukseen ja valvontaan tarvittavien tieto- ja automaatiojärjestelmien 12 a §:ssä tarkoitetun vaatimustenmukaisuuden valvonnan. Tämä sisältää myös kyberturvallisuuden valvonnan ja Liikenne- ja viestintävirasto pitää tätä esitystä hyvänä.

Ehdotetun lain 98 § sisältää myös turvauhkiin sisältyvän ilmoitusvelvollisuuden toiminnanharjoittajille. Koska kyberturvallisuusnäkökulma sisältyy lain tarkoittamiin turvauhkiin, tukee tämä Liikenne- ja viestintäviraston näkemyksen mukaan tulevaisuudessa myös kansallista kyberturvallisuuden tilannekuvaa. Mikäli turvauhkaan on syytä olettaa liittyvän myös tietoturvanäkökulman, tulisi toiminnanharjoittajaa kannustaa ilmoittamaan siitä vapaaehtoisesti myös Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskukselle.

Lakiehdotuksen 122 § koskee virka-apun antamista. Liikenne- ja viestintäviraston ja samalla myös Kyberturvallisuuskeskuksen oikeudesta saada ja mahdollisuudesta antaa virka-apua säädetään SVPL 309 §:ssä. Pykälässä säädetään, että liikenne- ja viestintävirasto voi pyynnöstä antaa virka-apuna asiantuntija-apua toiselle viranomaiselle. Virka-apua koskevan kokonaiskuvan saamiseksi tämä olisi hyvä tarkentaa ehdotetun lain 122 §:ää koskeviin säännöskohtaisiin perusteluihin.

Viitanen Mikko
Traficom Kyberturvallisuuskeskus